

Подобрено енергийно планиране чрез интегриране на концепции за Интелигентни мрежи в Дунавския регион

ПРОЕКТ STRIDE

Юли 2020 – Декември 2022

Програма за транснационално сътрудничество
„Дунав”

Разгледани проблеми

През последните години „Интелигентните мрежи“ (Smart Grids - SGs) заеха позиция на много високо място в дневния ред на ЕС. Тъй като развитието на нови технологии осигури възможност за по-конкретни и реалистични системни решения по отношение на интелигентните мрежи, последните все повече представляват цялото бъдещо развитие на електроенергийната система. Концепциите за SGs обхващат много области - от планирането, експлоатацията, поддръжката на мрежата до производството, преноса, разпространението и крайните потребители. Въпреки че от технологична гледна точка Дунавският регион е

подготвен за внедряване на SGs, той все още е в ранен етап на реалното внедряване на интелигентни разпределителни системи. Промяната на местните политики за интегриране на концепции за SGs е от съществено значение за по-нататъшното развитие на интелигентни села, интелигентни градове и интелигентни региони.

Проект STRIDE

Чрез трансфер на знания и инструменти за планиране, проект STRIDE осигурява цялостна подкрепа на местни и регионални власти в подобряване на енергийното планиране.

Дългосрочни резултати

📖 **Методологията за разработване на регионални анализи за интелигентни мрежи (Smart Grids, SGs)** предоставя указания на лицата отговорни за енергийно планиране на местно ниво как да анализират текущото състояние на наличните мрежи и как да оценят потенциала за бъдещото им ефективно развитие. Методологията използва SWOT и PESTEL методи за анализ, съдържа инструкции за формата, вида и обхвата на количествените и качествени данни, включително необходимите ключови показатели за ефективност, които трябва да бъдат оценени.

📖 **Анализите на SGs** за 8-те участващи държави показват наличните технологии, законодателство, възможности за финансиране, сценарий и потенциал за развитието на мрежите.

Резултати от анализите за Западна България: Дигиталната трансформация и развитието на информационните системи е приоритет за ЕСО, който приоритет вече се изпълнява в няколко европейски проекта за SGs и е планиран в Националния план за възстановяване и устойчивост. Целите са насочени към въвеждане на съвременни цифрови инструменти и методи за осигуряване на необходимата маневреност, сигурност, надеждност и бързина при управление на електроенергийната система в условията на нисковъглеродно производство, нарастващо навлизане на ВЕИ и разпределено производство, повишаване на гъвкавостта на оперативното управление и мониторинг на електрическата система. Широкото навлизане на технологиите за децентрализирано производство и потребление налага разширяване на участието на крайните потребители и общините.

Въвеждането на SGs в домове, жилищни кооперации и квартали е ключова предпоставка за развитието на електромобилността и

производството на зелена енергия в малки мащаби. По-нататъшното развитие на SGs ще бъде приоритет, както за електрическите мрежи, така и за взаимосвързаните сектори на производство от ВЕИ, съхранение и управление на енергия на местно ниво, зареждане на електромобили. Това развитие ще бъде свързано с разширени услуги, използващи данни в реално време и обмен между „интелигентни“ и „с активиран изкуствен интелект“ високоволтови и средноволтови подстанции на мрежови оператори и локални нисковолтови фотоволтаични генератори на покриви и станции за зареждане на електромобили, притежавани от крайни потребители. Двата вида интелигентни мрежи се развиват независимо, движени от интереси на различни собственици (лицензирани оператори на електроенергийни мрежи и частни крайни потребители), което налага предстоящи регулаторни действия и обществена подкрепа.

За по-активно и ефективно участие на потребителите на енергия на пазара е необходимо:

- ✓ Насърчаване на местните енергийни общности по смисъла на Директива (ЕС) 2019/944 и приемане на правила за тяхното създаване и функциониране;
- ✓ Ясно дефиниране на ролята на участниците;
- ✓ Разработване на регулаторна рамка, която създава стимули за потребителите;
- ✓ Създаване на опции, като динамично ценообразуване на електроенергията и договори за агрегиране, платформи осигуряващи прозрачност на информацията, особено в полза на потребителите и микропредприятията;
- ✓ Провеждане на информационни кампании за повишаване на осведомеността на потребителите.

 Ръководството с добри практики представя 12 /дванадесет/ успешно реализирани проекта за SGs в различни региони на осемте участващи държави. Проектите включват ВЕИ, микро мрежи, интелигентни системи за измерване, електромобили, иновативни технологии на местно ниво, но също и мащабни инвестиции. Подбрани са проекти, които могат да бъдат адаптирани и реализирани и на други места, като са споделени и факторите допринесли за успеха на проектите.

Стратегиите за развитие на SGs (за осемте региона) рамкират дългосрочни цели за развитието на SGs на местно ниво. Стратегията за България поставя фокус върху възможности за сдружаване, свързани с реализация на децентрализирани решения, като споделен транспорт, споделено модернизиране на многофамилни сгради с цел енергийни спестявания и др. Важно място в Стратегията заемат енергийните общности, които могат да имат различна правна форма и участници. Енергийните общности се очаква да осигуряват екологични, икономически и социални ползи на своите членове и на районите, в които оперират. Затова Стратегията поставя ключова роля в местните енергийни общности да имат общините - като членове на общността, като институции оказващи административна помощ и консултации, като органи ангажирани в опазване на околната среда, социални дейности и грижа за благосъстоянието на гражданите. Някои от предложените функции на общините са членство в местни енергийни общности, съфинансиране или гаранции за нови проекти, създаване на благоприятна среда, вкл. изискване към инвеститорите да залагат цели за гражданско участие в проекти, обществени поръчки за изкупуване на общностно произведена енергия, предоставяне на достъпна информация, както и административна помощ и нефинансови ресурси за гражданите.

 Плановете за действие към Стратегиите съдържат по три краткосрочни мерки за изпълнение. Планът за действие за България предлага мерки за повишаване на информираността на обществото, относно създаването, функционирането и финансирането на енергийните общности, с ключова и водеща роля на общините в този процес, и създаване на енергиен кооператив.

 Ръководството за подготовка на Стратегии за развитие на SGs оказва методическа подкрепа на местните власти при разработване на техните политики и концепциите за интелигентна енергия. Ръководството съдържа стъпките за изготвяне на Стратегии и е в помощ на местни власти за които този процес предстои.

 Лекционни / обучителни материали предоставят знания за всички аспекти на SGs – мотивацията за прехода от традиционните към новите мрежи, дефиниции за тях, ползи, предизвикателства и ограничения, които ги съпътстват. Шестте лекции съдържат също информация за политиките на ЕС свързани със SGs, Пътна карта и Стратегия за тяхното развитие, както и Ръководство за разработване на анализ разходи-ползи за SG проекти. Лекционните материали са достъпни на английски език и на български език.

 Платформата за интелигентна енергия в Дунавския регион се намира на адрес <https://energy-stride.com/> На платформата, в Раздел Документи <https://energy-stride.com/documents/> са публикувани всички описани по-горе документи. По време на обученията, конференциите и срещите съпътстващи изпълнението на проект STRIDE бяха поканени заинтересовани страни - експерти, публични власти, изследователски организации, университети, оператори, индустрия да станат членове на Платформата.

! Регистрирайте се в Платформата за интелигентна енергия <https://energy-stride.com/members/> за да получите достъп до Ръководствата, Стратегиите, Плановете за действие и лекционните материали за SGs, както и регулярна информация за добри практики, научни разработки, предстоящи събития, новини и възможности за партньорства !

Регистрацията е с електронна поща, безплатно и без ангажименти.

Въздействие на проекта

Проект STRIDE е в съответствие с Приоритетна ос 3 на Програма за транснационално сътрудничество „Дунав“ – *По-добре свързан и енергийно отговорен Дунавски регион*, и допринася пряко за изпълнение на Специфична Цел 3.2 на програмата – *Подобряване на енергийната сигурност и енергийната ефективност*.

Основните резултати от проекта STRIDE са разработени и интегрирани Стратегии за развитие на интелигентни мрежи и Планове за действие на местно/регионално ниво в сътрудничество с участващите Дунавски региони.

Бюджет на проекта € 1,061,969.77

Принос от ЕФРР € 834,497.49

Принос от ИПП € 68,176.80

Принос от ЕИС € 0

Информация за контакт

Tea Potocnik, Ръководител проект, e-mail: tea.potocnik@lea-ptuj.si

Иван Хиновски, Председател БЕМФ, e-mail: ihinovski@bulenergo.com

Партньори

Международният консорциум е добре балансиран, включва опитни партньори - публични органи, изследователски организации, университет, енергийни агенции и енергиен клъстер.

- Местна енергийна агенция Spodnje Podravje (Словения)
- Европейски институт за иновации (Германия)
- ConPlusUltra (Австрия)
- Фондация за приложни изследвания Bay Zoltán (Унгария)
- Загребски университет, Факултет по електро инженерство и компютърни науки (Хърватия)
- Български енергиен и минен форум
- EGÚ Brno, a.s. (Чехия)
- Център за развитие на Енергетика, Околна среда и Ресурси (Босна и Херцеговина)

www.energy-stride.com
www.interreg-danube.eu/stride

@STRIDE_DTP

@StrideDTP